

GOD IN VERSCHILLENDE GEDAANTEN

LES VII.

DE WIL DER GODEN.

Het meervoud is niet direct willekeurig gekozen, want er zijn heel veel verschillende beelden van God. Een deel daarvan hebben wij al belicht.

Het wonderlijke is, dat elk van die Goden zijn eisen stelt aan de mensen. Dat is in de primitieve religie over het algemeen een soort ruilhandel. Men brengt de Goden offers en door deze offers wordt dan van die Goden een gunst verkregen. In een van de vorige lessen hebben wij al erop gewezen dat dat eigenlijk de primitieve magie is die hier een grote rol speelt. Waar u ook gaat kijken God geeft zijn geboden.

In het Juidische geloof zijn daar de Tien Geboden. Uit de Tien Geboden, afgeleid op grond van de geschriften (de Wet), bestaat er een heel boek van wetten. Al die wetten worden gezien als voorschriften van God.

Gaat u kijken in de christelijke wereld, dan zien wij precies hetzelfde. Er zijn tien geboden van God. Een handige jongen heeft daar vijf geboden van de heilige kerk aan toegevoegd. Maar daarnaast bestaat er een complete bibliotheek over alles wat wel en wat niet mag. Zeker, het wordt in het christendom hier en daar wat minder, elders weer wat meer verkondigd. De particuliere inzichten van de verkondiger spelen daarin een grote rol, maar altijd weer: het is de wil van God.

Herinnert u zich misschien nog de kwestie die er in Nederland is geweest van een dominee ergens op de Veluwe die zijn gemeenteleden verbod hun kinderen te laten inenten tegen o.a. kinderverlamming. Hij deed dit op grond van zijn visie dat God wel zal zorgen en dus behoeven de mensen dat niet te doen, want als ze het wel doen, dan is dat wantrouwen tegenover God.

Het is in de moderne tijd nog wel een tikkeltje aanvaardbaar. Ofschoon, als we gaan kijken bij de islamitische wetten en de wijze waarop deze door de wetgeleerden (oelama's) worden toegespitst en uitgevoerd, dan vragen wij ons toch wel af, of dat nu allemaal werkelijk de wil van God is. Want ook daar hebben ze de geschriften van Mohammed zakelijk geïnterpreteerd.

Die interpretatie valt zelfs in 7 richtingen uiteen; twee hoofd-richtingen en een viertal daarna nog ontstane richtingen. Dus hier hebben mensen de zaak uitgelegd. Op grond daarvan stellen ze dat in een bepaald geval b.v. een vrouw gestenigd mag worden, een man onthoofd enz.

In andere landen, zoals India, is dat tegenwoordig wat minder. Maar ook daar bestaan allerlei religieuze geboden. Een deel van die wetten zijn gedeeltelijk wel begrijpelijk. Bijvoorbeeld de reinigingsvoorschriften voor de kasten. Dat is niet alleen een kwestie van: een ander is onrein. Het betekent echter wel: iemand, die een be-

sloten leven leidt, een geleerde b.v., heeft niet het weerstandsvermogen van een paria, een boer of wat dat betreft van een handelaar of een krijger, die met allerlei invloeden in aanraking komt. Vind je dus dat de geleerde te belangrijk is om hem aan risico's bloot te stellen, dan ga je zeggen: Het is beter om niet samen te eten. En als je door zo iemand bent beroerd, reinig jezelf enz. enz. Het is eigenlijk hetzelfde als een aantal spijsvoorschriften.

Varkensvlees was in het noordelijk deel van Afrika en het zuidelijk deel van Azië een gevaarlijke spijs. Trichinose kwam ontzettend veel voor. Het gebod op zichzelf is dus wel redelijk. Maar komt dat ook van God? Ik krijg het gevoel dat de wil van de Goden eigenlijk niets anders is dan de weerspiegeling van de gemeenschap waarin ze leven. Want een God leeft in een gemeenschap. Die gemeenschap heeft een beeld van God. Het is deze God die wordt vereerd en geen andere. Er wordt geen kosmische God vereerd, maar altijd een beeld dat past bij datgene wat men als juist beschouwt.

In een vorige les heb ik u al gezegd: De mensen scheppen een God feitelijk zelf. Het resultaat is, dat we zitten met een groot aantal tegenstrijdige voorschriften. Bijvoorbeeld: de Hindoe mag geen rundvlees eten. De mohammedaan mag geen varkensvlees eten. Ik noem nu maar een bekende tegenstelling.

Een God, die voor alle mensen bestaat, kan alleen wetten geven, zo hij ze al geeft, die voor alle mensen gelijk gelden. De pretentie van elke godsdienst is, dat de wetten die nu als de wil Gods aan de mensen worden voorgelegd voor de hele wereld gelden. Maar die wetten zijn dan vaak zodanig dat ze voor anderen eigenlijk niet zijn na te komen. Een God die onredelijk is, lijkt mij geen God; dat is een super-kosmische dictator met ingebouwd Heil Hitlereffect. Dat begrijpen de mensen niet.

Wij hebben in de loop der tijden allerlei vreemde en ook wrede rituelen gezien. De Druïden b.v. hadden de gewoonte om het hart van een slachtoffer aan hun God of demon (sommige waren uiterlijk demonen o.a. Tennerik) te offeren. Datzelfde gebeurde in het oude Ur in de maantempel. Ook gebeurde dat, betrekkelijk recent zelfs, nog in Mexico. De Goden werden omgekocht met het hart van de mens. Waarom? Het hart werd gezien als het levensbeginsel. Door dat hart aan de God te offeren zond je de geest naar die God. De geest komt daar rapport uitbrengen. En omdat hij zo netjes daarheen was gezonden, zou hij nog wel bepaalde gunsten van God kunnen verwerven.

Er zijn perioden geweest waarin het offer zelfs volkomen symbolisch was voor datgene wat men wenste.

Een stier werd gevoed totdat hij werkelijk op het hoogtepunt van zijn seksueel vermogen was. Hij werd dan ritueel geslacht temidden van de velden die de gemeenschap bebouwde en wel op een zodanige manier dat zijn zaad tot uitstorting kwam op de aarde; zaad en bloed. Dat betekende dan dat alles vruchtbaar zou zijn.

Dat is een begrip dat natuurlijk niet helemaal juist is. Ter plaatse zal de vruchtbaarheid wel groter worden; bloed is uitstekende kunstmest. Het is duidelijk, dat de mensen in dit geval in een wederkerigheidsrelatie staan met hun God. Ik vraag mij af, of dat toch niet te verkiezen is, ongeacht de excessen die daar vaak aan verbonden zijn, boven een wet die niets behoeft te bewijzen, niets behoeft te geven en die betrekkelijk willekeurig door mensen kan worden toegepast in de naam van God.

Er zijn ontzettend veel vragen die dan rijzen, als je met dit onderwerp bezig bent.

Jezus' leer b.v. wordt voorgesteld als liefdeleer. Maar is die leer een liefdeleer? Het is maar een vraag. Als wij naar Jezus kijken, dan zien wij inderdaad dat hij heel veel voor de mensen doet. Maar ook (dat staat duidelijk beschreven) dat hij aan mensen, die hem om genezing vragen, soms

voorbij gaat en anderen geneest. Waarom?

Wij weten dat hij op een gegeven ogenblik de wisselaars en de handelaren de tempel uitranselt. Ik vind dat niet een liefdevol gebaar.

Een ander ogenblik heeft hij het tegen de Farizeeërs. Hij spreekt zelfs van 'Gij, witgepleisterde graven van buiten verblindend en van binnen vol verrotting en bederf.' Er waren er wel meer dan alleen de Farizeeërs die dat verwijt verdienden, ook de Sadduceeërs en nog anderen.

Waarom tegen hen? Het was toevallig een fractie die erg tegen Jezus was. Jezus reageerde ten dele diplomatiek dat geef ik graag toe, maar het was heus niet allemaal de fondant-rose zachte liefde die menigeen ervan wil maken. Jezus was wel - dat moeten wij hem toegeven - rechtvaardig.

Is het christendom rechtvaardig? Het is maar een vraag. Ik geloof, dat het met een zekere zelfgerechtigdheid voortdurend onrecht begaat aan iedereen die de brutaliteit heeft om de authenticiteit van degenen, die ze als leiders van het christendom beschouwen, te ontkennen.

Als ik kijk naar de islám, dan geloof ik dat het Mohammeds wil is (u kunt het in de korán zien) dat de mens zich houdt aan bepaalde regels. Maar in de godsdienst is het helemaal niet erg als je liegt en bedriegt zolang het maar gaat tegen iemand die jouw vijand is en daarom de vijand van God; iets wat de ayatollahs nog voortdurend bewijzen.

Daar tegen staat de rechtvaardigheid tegenover de vrouw, de rechtvaardigheid tegenover de naaste, de gastvrijheid tegenover de vreemdeling, het respect voor de andere geloven door Mohammed letterlijk in de korán gesteld, zijn niet meer terug te vinden. Ik krijg zo het gevoel dat de wil van God eigenlijk heel iets anders is dan de mensen denken. Dat de wil van God iets is wat door mensen wordt uitgevonden om hun eigen wil te kunnen doorzetten zonder enige kritiek daarop behoeven te dulden of enige verandering daarin behoeven aan te brengen.

Daar zitten wij natuurlijk met een grote moeilijkheid, want is het werkelijk de wil van God dat er b.v. geen spiritisten mogen zijn?

U weet, wat een goed christen moet zeggen? Als een goed christen hier komt, dan moet hij zijn oren dicht houden, zijn ogen sluiten en zeggen: Het is de duivel die hier spreekt. Zo hoort dat. Waarom? Als God deze mogelijkheid schept, dan moet ze ook volgens zijn wil bestaan. Dan heeft niemand het recht te zeggen: Dat is verboden of: dat mag niet.

Als God paranormale krachten zendt, dan vraag ik mij af waarom dan christelijke genezers zo verdacht zijn in bepaalde geloofsvormen. Steeds weer wordt er gezegd: Het is niet de wil van God dat dit gebeurt. Hoe weten zij dat? God heeft die mogelijkheid geschapen. Jezus heeft het gedaan. Van Mohammed wordt het twee keer vermeld. Van de Boeddha wordt ook vermeld dat hij heeft genezen. Ik zou nog andere voorbeelden uit vroegere tijden kunnen aanhalen. Waarom mag het dan niet? Kennelijk is hier een God aan het woord die geen werkelijke of kosmische godheid is, maar een godje. Het godje, dat mensen voor zichzelf hebben geschapen om daarmee zichzelf te rechtvaardigen tegenover anderen.

Het moeilijke is, dat dit allemaal emotioneel is. Je kunt niet tegen de mensen zeggen: Wat jullie denken is verkeerd. Want zij kunnen het niet eens begrijpen. Dit is Gods wil. Dit kun je niet verkeerd begrijpen, want dat weten ze toch. En als je dan zegt: Dat is niet juist, dan zeggen zij: Daar heb ik niets mee te maken. Het is Gods wil. Zeg je dan: Weet je wel zeker, dat het de wil van God is? Dan is het antwoord: Natuurlijk, want iedereen zegt dat het Gods wil is. Dat is net zoiets als iemand zegt: Het staat gedrukt, dus zal het wel waar zijn.

Wat moet je met dergelijke dingen doen? Eerlijk gezegd, weet ik het ook niet goed.

De wil der Goden in een wat andere vorm vinden we ook terug in termen als democratie. Dit is in het belang van de democratie. Zelfs als het volk

daardoor geen stem heeft, is het toch democratie. Dit is het enig juiste dat wij kunnen doen. Dit is de socialistische oplossing. Dat we daardoor een hoop mensen onmondig maken en heel veel mensen een last opleggen zonder dat ze daar zelf ook maar iets over te zeggen hebben, dat telt niet. Het is het systeem. Hé, onze goden zijn een systeem van rechtvaardiging. Ik hoop, dat de geestelijkheid hier niet aanwezig is, want dan moeten wij weer een beroerte proberen te voorkomen.

Al die dingen, die onmogelijk worden genoemd vanuit bepaalde systemen, zijn mogelijk. Heus, er is leven buiten deze aarde en soms tamelijk hoogbeschaafd; wat je van mensen niet altijd kunt zeggen.

Er zijn paranormale gaven. Er zijn andere dimensie-werelden die soms aan de uwe grenzen. Ze bestaan allemaal. Maar ja, dat is onzin, want als wij dat accepteren, dan is ons gevoel van uitverkorenheid en superioriteit als mens naar de maan. Dan zou men aan ons eisen gaan stellen ten aanzien van het paranormale. Men zou zich gaan afvragen waarom wij die dimensies nog niet hebben gevonden. De wil der Goden ligt kennelijk verankerd in de behoefte van de mensen die de wil verkondigen.

Laten wij eens gaan kijken bij de primitieven hoe het daar gaat. Daar staat een afgodsbeeld. Dat afgodsbeeld, laat door tekenen zien wat zijn wil is. Erg mooi. Maar hoe weet je dat tekenen zijn? Ja, dat zegt de medicijnman. Hij heeft de vogels gezien en dat betekent dat de Goden zo en zo

Wij gaan maar weer een eindje terug. Denk eens aan het hemelschrift. Er is een tijd geweest dat men de hemelen bestudeerde om de wil van de Goden te leren kennen. Men was bezig om juist boven de horizon de steeds veranderende constellaties te beschouwen en daaruit schrifttekens te construeren. Op zichzelf zou je kunnen zeggen: Het was het begin van astrologie. Het is zeker de basis ervan geweest. Maar wat men zich niet realiseert, is dat bijna niemand kon lezen en schrijven buiten de priesterkaste. De priesters maakten dan uit die sterren lettertekens, maar soms vormden ze uit dezelfde ster heel andere lettertekens.

Hoe kwamen ze daartoe? Als je het hun had gevraagd, dan zeiden ze natuurlijk: Dat heeft de God ons gezegd. Het is wel opvallend dat daarin voorspellingen en aanwijzingen ontstonden die zelden voor de priesters ongunstig waren, maar meestal wel bepaalde eisen stelden aan de niet-priesters. Wonderlijk, of niet?

Laten we eens gaan kijken in Tibet. Het is op het ogenblik niet meer zo als het geweest is. Er is nog één klooster waar ze het nog een beetje doen voor de toeristen, neem ik aan, maar waarvan de echtheid toch in twijfel is getrokken.

Er is een tijd geweest dat in een aantal kloosters, o.a. het klooster van Brynen (?), bijeenkomsten waren met plechtige dansen en aan het eind werd iemand bezeten door een demon. Je zou zeggen: Een demon kan toch ook wel verstaanbare taal spreken. Zelfs wij doen dat en wij worden ook wel voor demonen uitgemaakt. Maar nee. Dat medium bralde, lalde, schreeuwde, zuchtte. Daarnaast stonden een aantal Lama's die in staat waren dat allemaal te vertalen. Zij zeiden dan wat de demon had gezegd. Het is opvallend hoe vaak de demon vertelde dat er onheil op komst was dat alleen kon worden voorkomen, indien deze demon goed opgesloten bleef en er offers werden gebracht aan de tempel (het klooster in dit geval) om het onheil onmogelijk te maken.

U kunt zeggen: Maar het was toch van God. Als alles wat wordt gezegd door een demon te maken heeft met de wereld van de Goden, dan heeft dat te maken met de kosmische samenhangen. Daar mag je niet aan twijfelen. Neem wat van je armoede en help die arme monniken om die levensgevaarlijke demon in bedwang te houden.

In enkele gevallen doet deze wil der Goden mij ontzettend veel denken aan bepaalde politici in de gevoerde verkiezingscampagne: vele beloften voor de verre toekomst en vele offers die in het heden geveerd zullen worden. Denkt u niet dat ik daarmee de draak wil steken ook al komt het misschien een beetje badinerend over.

Wat moet ik denken van iemand die zegt: Je moet je lijden geduldig dragen. Het is de wil van God. God beproeft degene die hij liefheeft. In het hiernamaals zul je ongetwijfeld schitterend beloond worden voor al wat je nu hebt moeten doormaken.

Het klinkt erg mooi, maar het levert geen garantiebewijs. Eigenlijk zou je het kunnen vertalen met: Lieve mens, val ons niet verder lastig daarmee. God zal het je later wel een keer vergoeden. Maar dat mag je niet zo zeggen.

Wees nederig. Gij behoort tot een bepaalde stand. Respecteer dan degenen die boven u geplaatst zijn. Met andere woorden: Denk niet na.

Wees een instrument van die anderen. Maar waarom zou God de mens de rede gegeven hebben, perceptie, vermogen tot denken, als het de bedoeling was dat die mens er geen gebruik van zou maken? De wil der Goden is een heel eigenaardige zaak.

In de tijd van de Druïden in Engeland en dat is betrekkelijk laat (ongeveer in de tijd van Koningin Bodicea) splitsten zich deze mensen in wat men later wel noemt de zonnerichting en de maanrichting; anders ook wel de lichte en de duistere kant. Een van hun barden (de Druïden hadden hun eigen barden die historici, leraren e.d. waren) zingt daar een heel eigenaardig lied over:

"Ik heb gedroomd van de Goden.

Ik heb gedroomd van hun kracht.

Ik heb gedroomd dat hun kracht in mij leeft, maar ik durf haar niet beproeven.

Zo schiet ik tekort ten aanzien van de Goden, ten aanzien van mijzelf, want ik ben het die droomt.

Zo moet ik het zijn die de droom waarmaakt.

Waar ik de droom niet waarmaak, faal ik tenzij ik haar onjuistheid eerst aan mijzelf bewezen heb."

Een heel vrije vertaling, want het was in het Keltisch en ik denk niet dat een van u dat zou verstaan.

Wat zegt deze oude Druïde eigenlijk? Hij zegt: Als er in mij een waarheid leeft, dan moet ik die waarmaken, niet een ander. Als ik dat niet kan, dan moet ik erkennen dat mijn droom onjuist is. Ik moet mijzelf bewijzen wat van de denkbeelden die in mij leven juist, waar en aanvaardbaar is en wat voor mij droom, illusie, zelfbedrog blijft. Daarom zegt deze man van bijna 2000 jaar geleden iets wat tegenwoordig nog teveel wordt vergeten. Wij zijn de dromers.

Er is een tijd een religie, een soort godsdienstje, geweest dat heette: De ik-God. De stichter was geloof ik een Rus. Er zijn daarin bepaalde dingen die mij aanspreken. Alleen, hij begon te zeggen: Ik ben God. Daar ben ik het niet eens mee. Ik ben deel van God, ja. Maar niet: ik ben God. Voor het overige daar kan ik voor een deel inkomen. Hij zegt: Ik ben het die de werkelijkheid droomt. Dan ben ik het die voor die werkelijkheid aansprakelijk is. Ik ben het die de droom waarmaakt. Ik ben het die de wereld schept voor mijzelf. En wat niet deel is van mij, is het andere en dat behoeft geen deel te zijn van mijn wereld, maar ik moet er zelf in leven.

Er komt een hele hoop over liefdeleven e.d. bij te pas. Dit is een van de kernbegrippen. Hier niet iemand die uitroept: God wil het zus of zo. Of: Ik ben wijze en ingewijde. Ik weet het, doe jij het nu maar. Hier is iemand die zegt: De werkelijkheid is jouw droom. Die droom aan jezelf bewijzen, is scheppen. Bewijs dan je droom aan jezelf. Ik vind het een fantastisch mooi idee

Geen wil van Goden. Een stelling. Denk erover na. Probeer het.

Waarom zijn er toch zo ontzettend veel dogma's overal? Waarom zijn zoveel stellingen onaantastbaar? Misschien wel omdat ze niet redelijk te handhaven zijn, omdat ze tot geloof worden verheven daar ze anders niet zouden kunnen bestaan. Ga dan nog een stap verder en zeg tegen jezelf: Als ik dergelijke dogma's ontmoet op mijn weg, dan zijn ze niet de wil van een God, dan zijn ze een bekentenis van onvermogen van degenen die zeggen die God te kennen, zijn leer te verkondigen, zijn wet te handhaven.

Er zijn teveel godsdiensten geweest in het verleden - nu bestaan ze soms nog - die wat minachtend werden afgedaan met: nu ja, dat is animisme, maar die in wezen veel dichterbij de werkelijkheid dan al die zeer uitgelegde godsdiensten die precies weten wat God is, wat God wil en de rest.

Denk eens aan die eenvoudige plechtigheden van de indianen, Indianen waren over het algemeen zoonanbidders. Hun Manitoe was de verbeelding van een lichtgeest, een soort engel. Als zij werkelijk lid wilden worden van de stam, dan moesten ze proeven doorstaan. Die waren misschien tamelijk willekeurig, maar ze kwamen wel voort uit de aard, het karakter van het volk en de manier waarop het leefde. Daarna gingen men op zoek naar zijn medicijn.

Wat vond men dan? Een eigen verwantschap met een bepaald dier, met een bepaalde plant soms; dat was dan heilig. Men zocht naar zijn verwantschap in de wereld. Niemand zei: Je moet het anders doen. Iedereen erkende dat. Ze zeiden: Natuurlijk, dat is jouw totem geworden. Dat is jouw medicijn geworden. Niemand zei: Je gelooft nu wel aan de medicijn, maar bewijs het nu maar eens. Ze zeiden: Je hebt hier een geloof (het was misschien een mystieke beleving), die voor jou bepalend is voor de manier waarop je leeft en dat mag je doen.

Wij hebben dat ook. Elk op zijn eigen manier. Geen algemene wil van God. Het is ook opvallend, dat in die godsdienst soms wel een beroep wordt gedaan op de krachten van de elementen, maar nooit direct op God. Het is de wereld waarmee je verwant bent, waarop je je beroept. Eveneens buitengewoon treffend is het feit, dat nooit de wil van God wordt verkondigd, maar wel de raad van de voorvaderen of wat de wind heeft gefluisterd of wat de aarde heeft gezegd. Hier wordt de zaak veel persoonlijker.

Wij hebben over dit onderwerp al eens meer gesproken. Misschien herhaal ik sommige punten. Maar wat kan belangrijker zijn dan dit ene: te weten dat in jou - wie je ook bent, wat je ook bent - iets leeft wat je God kunt noemen. En dat daaruit voor jou alleen bepaalde richtlijnen en wetten voortkomen. Die wetten zijn deel van je wereldbeeld. Als je wereldbeeld onjuist blijkt te zijn, moet je het veranderen. Er is geen kosmische wet die je daden vastlegt. Er is een kosmische wet die de richting van je streven bepaalt, dat is alles.

De wil der Goden is iets wat voor ons persoonlijk kan gelden. Maar het kan nooit een wet van Meden en Perzen worden. Daar kan nooit een Romeins recht op gebaseerd worden. Toch is dat steeds gebeurd. In de maatschappij gebeuren allerlei dingen die eigenlijk niet redelijk zijn en niet verantwoord. Als je dan vraagt waarom, horen we: Dat is in overeenstemming met de wil van God, de leer van Marx, de stellingen van Lenin of andere grootheden. Wij hebben het recht te delen in het recht van anderen maar alleen, indien wij bereid zijn ook zelf daarin mee te denken en te zoeken naar datgene wat bij ons past.

Het klinkt erg cru als ik zeg dat koningen hun gezag altijd als 'door God gegeven' hebben omschreven, waarom? Omdat het een taak was die hun door God was opgelegd. Misschien hebben ze dat wel geloofd.

Maar het was ook een rechtvaardiging van een buitengewoon gezag dat ze hadden; een soort willekeur die ze konden botvieren in sommige gevallen zonder dat iemand daar iets aan kon doen.

Farao was de zoon van God in een stoffelijke gestalte. Eigenlijk scheelt dat niet eens zoveel van de wijze waarop de keizers van Europa sedert Karel de Grote zichzelf hebben beschouwd: de door God gewijde, de door God gezondene. Dat hebben vele groten op aarde. Het is heel waarschijnlijk dat Ronald Reagan, wanneer hij in zijn nachthemd neerknielt, zegt: O, God wat dank ik U dat Gij mij heden weer geleid hebt tot een nieuwe kernproef. Hij gelooft dat dat de wil van God is, want zo ziet hij de zaak. En dan moet dat wel de wil van God zijn, want hij gelooft aan God. Hij is trouw aan God. Dan kan het niet anders zijn.

Misschien dat ergens anders een communistische leider neer zit en een ogenblik diep nadenkend, bladerend in een van de standaard werken van het socialisme zegt: Ik heb hard moeten ingrijpen. Het heeft mensenlevens gekost, maar hier staat het dan toch duidelijk: Streven naar het welzijn van het algemeen is onze taak, niet het zorgen voor het individu apart. Daarom moeten wij er alles aan opofferen. Maar dat hij offers heeft gebracht om zijn eigen macht te behouden, vergeet hij. Want hij ziet zichzelf als de vertegenwoordiger van de belangen van het volk.

Vreemd, dat wij hier hetzelfde terugvinden ~~dat~~ wij in de godsdienst terugvinden, wat wij eigenlijk overal op aarde terugvinden. Het je op de borst kloppen en zeggen: Ik ben meer dan een ander. Ik weet het beter. Daarom - en dat is het gevaarlijke - moeten die anderen dan maar doen wat ik zeg.

Als ik het op mijn manier mag zeggen. Ik heb ook mijn visie op de wereld van God of zo u wilt van de Goden. Ik zie dat eigenlijk veel simpeler: als iets persoonlijks. Ik zou zeggen: Alle mogelijkheden waarover u beschikt, heeft u zelf verworven uit het totaal van mogelijkheden. Dan is het de wil van de kracht waaruit u bent voortgekomen, dat u met al deze mogelijkheden volgens uw beste besef werkt. Niets is geboden, niets is verboden behalve dit ene: dat u altijd handelt naar uw beste weten en besef.

Dan zal iedereen uitroepen: Maar dat is allemaal geestenzin. Dat is een dualisme, daar hebben we niets aan! Want heel veel mensen hebben liever duizend duivels om zich heen dan een begrip van een persoonlijke aansprakelijkheid en een verantwoordelijkheid voor alle fouten die ze maken.

Het is ook veel prettiger om een God te hebben wiens bevelen je opvolgt, een engel die je geleidt, je inspireert dan de verantwoordelijkheid zelf te nemen voor de dingen die je doet. Wij zoeken uitvluchten, want iets anders is het niet. Ja, maar dit is mijn karma, dit is mijn noodlot, dit is de wil van God. Dat hebben de engelen mij gezegd. De duivel heeft mij daartoe verleid. Uitvluchten! Pogingen om te ontkomen aan het persoonlijk verantwoordelijk zijn voor al wat je zelf doet, al wat je zelf tot stand brengt. De enige kracht waar tegenover die verantwoordelijkheid geldt, is de goddelijke kern die in je schuilt. Dat is mijn geloof.

Er zijn zoveel Goden op aarde als er mensen zijn. Dan is de wil der Goden het besef dat in de mensen ontstaat. Dan is de ontplooiing niet een door God verheven worden in een hemelrijk of neergeworpen worden in een hel, maar een je steeds bewuster worden van wat je bent, wat je kunt, dat je leeft en daardoor begrijpen hoezeer je juist als je zelf en vanuit hetgeen jij kunt en denkt deel uitmaakt van een geheel dat je niet kunt overzien.

Bewustwording is niet het treden voor God. Het is een heel klein beetje godsbesef en daardoor de samenhangen tussen je eigen wezen en het andere beter leren begrijpen. Maar als je dan denkt aan wat als de wil van God overal wordt verkondigd en uitgedragen, dan zou ik zeggen: Het is toch een beetje andere koek. Misschien zitten er minder klonten in. Er zit geen belofte in van onmiddellijke zaligheid. Er zit ook niet de bittere smaak in (het oranjeschilletje misschien) van al datgene wat niet mag.

Ik zeg u: God leeft in elk deel van de wereld anders. De voorstelling van die God is overal anders. Het idee van wat God wel en niet wil is in elk deel van de wereld anders. Maar dat wat in ons woont, is altijd en overal voor ons gelijk. Dat is de weg.

Als we dan geloven en blijven geloven in de zinnelijkheid van ons bestaan, dan geloven we ook in de liefde van een God die in ons woont. Dan geloven we dat wij de wil van onze Schepper manifesteren door te beantwoorden aan datgene wat in ons woont. Als alle mensen zo ver zouden komen, zou eindelijk de wil van God verdwijnen; deze muur van illusies. Daarvoor in de plaats zou komen: zelferkenning, begrip van persoonlijke verantwoordelijkheid, het bewust kiezen van je eigen weg en een groot respect voor alle anderen.

Je kunt de wereld pas liefhebben, indien je jezelf aanvaardt zoals je bent. Als er een wil van God is, dan lijkt het mij deze voor ons allen onontkoombare regel te zijn. Dat is de wet die ons is ingeschaapen. Die ons beheerst door wat de mensen leven en dood noemen, die alle sferen en leven samenbundelen tot één geheel. Dit is het waaruit wij leven en waardoor ons leven inhoud heeft.

Mag ik dan zeggen, mijne vrienden, eerst wanneer elke mens zoekt naar zijn God en leeft volgens de erkende wil van die God, maar wel op eigen verantwoordelijkheid en vanuit eigen bewustzijn, zal er iets van de werkelijke God openbaar kunnen worden onder de mensen.

Laten wij daar dan nogmaals aan toevoegen: Zolang men zich op anderen verlaat die zeggen te weten wat Gods wil is, zullen we altijd in een doolhof blijven ronddwalen waarin we steeds meer van onszelf verliezen, steeds moeilijker ons bewust worden van onze werkelijkheid en daardoor niet falen t.a.v. God, maar t.a.v. onszelf en t.a.v. het geheel waarvan wij tenslotte deel zijn.

- x Speelt de wereld der Goden ook nog een rol bij de oude inwijdingen?
- In de oude inwijdingen, als we de echte inwijdingen bedoelen en niet de z.g. tempelinwijdingen die eigenlijk een sociale functie hadden, zijn de Goden symbolen geworden van krachten. De inwijding wordt dan herleid tot het overwinnen van de vier elementen, de aanvaarding van de levende kracht en de overwinning op de angst. Dat is het karakter van alle werkelijke inwijdingen in de oudheid. Daar komen dus geen Goden bij te pas behalve als symbool.
- x Kunnen wij de wil van God eigenlijk kennen?
- In uzelf en voor uzelf: ja. Maar ten aanzien van het geheel van de schepping of zelfs maar een deel daarvan: neen. Dit heb ik uitvoerig betoogd. Vergeef mij dus dat ik kort ben.

Daarmee zijn we aan het einde gekomen van mijn bijdrage. Ik meen, dat mijn opvolger u nog het een en ander heeft te vertellen over spoken of iets dergelijks. Dat is dus wel een beetje anders. Ik hoop, dat u de inhoud van deze les, ongeacht de parahanen (?) die er ook in schuilen toch met andere samen wilt beschouwen in de hoop, dat u daaruit een duidelijker beeld krijgt van wat God voor u betekent en wat hij vanuit u in uw

wereldbeleven zoudt moeten betekenen.

- 5 -

Ik moet beginnen met u een lichte teleurstelling te bezorgen. Onze vriend heeft een wat cynisch spraakgebruik ter aankondiging gezegd. Ik zou het hebben over spoken. Het spijt mij, maar ik wilde spreken over de geest; en dat is wat anders. Om een vriend van mij te citeren: een spook is een nozem uit de geest. Ik geloof niet, dat het juist zou zijn om alleen deze buitenbeetjes toe te lichten.

DE WERELD VAN DE GEEST.

De wereld van de geest is een wereld die anders is dan de uwe. Dat heeft u vaak gehoord. Wat beleeft je eigenlijk als geest?

Je leeft in een wereld die eigenlijk voortdurend een beetje verandert. Niet door tijd, maar doordat dingen die niet belangrijk zijn verdwijnen en nieuwe gedachten die opkomen gestalte krijgen. Als je zelf innerlijke vrede kent, dan is dat een heel mooie wereld. Maar waar vandaag een berg staat, kan morgen een meer liggen of omgekeerd; vergelijkend gezegd. Wat vandaag licht heet, kan morgen schemering zijn of omgekeerd. Datgene wat je van binnen bent, is voor een geest datgene wat hij beleeft.

Het is duidelijk, dat er entiteiten zijn die demonen belevan van verschrikkelijke gestalten. Maar dat zijn de dingen die in henzelf wonen. Een geest weet dat hij heeft geleefd. Een geest trekt uit al die levens, zeker in de beginperiode, nogal eens wat beelden die hij dan samenvoegt tot een nieuw geheel. De werkelijkheid nu is een wereld waarin gevoelens werkelijkheid worden en de werkelijkheid de vaagheid krijgt die gevoelens op aarde kenmerken. Je zult dan vanuit de geest proberen met andere werelden contact op te nemen. Soms bereik je een wereld waarin alles zo simpel is en zo harmonisch dat je niet meer in staat bent om jezelf daarin terug te vinden. Dan zeg je: Ik leef in een verblindend licht. Je kunt het niet anders omschrijven.

Er is een bewustzijn (licht), maar er is geen onderscheid. Datgene wat voor jou bepaling mogelijk maakt is aanwezig. Soms zien we in dat licht toch een kern; iets wat wij erkennen, maar ook weer niet kunnen definiëren. Kijk, dat is God.

Als je naar de wereld teruggaat, dan heb je ook dergelijke effecten. Als je, zoals ik, leeft in een wereld waarin vormen zo langzamerhand verwaasd zijn en daarvoor andere verschillende tegenstellingen een rol zijn gaan spelen, dan is teruggaan naar de wereld het zoeken naar een poging om je eigen wereld op de een of andere manier een beetje samen te voegen met de wereld waarin mensen bestaan. Dat is heel iets anders dan iemand doet die pas is overgegaan. Die kijkt naar beneden en denkt in vormen. Hij ziet als op een verlicht toneel stukjes op aarde onder zich liggen. Als hij dan een persoon wil bereiken, dan vraagt hij zich af: Hoe was het ook weer om vroeger zo te zijn? Op dat ogenblik projecteert hij dat deel van zichzelf en maakt daarmee eventueel contact met mensen die nog op aarde leven. Maar als je eenmaal een tijdje weg bent geweest, dan het heel anders.

Als ik nu kijk, dan ben ik bezig om kleurtjes te zien. Er zijn een paar bij die mij doen denken aan pepermuntstokken; veel rose maar met kringen van donkere kleuren erdoor heen. Niet dat dat kwaad is, maar het is gewoon de manier waarop ik u zie. Dus als u aan mij denkt, dan ziet u een kaneelstok of zo iets. Voor mij is die werkelijkheid iets waarbij gedachten een rol spelen. Ik kan niet meer helemaal terugkomen naar de vorm.

Dus wat heb ik nodig? Ik heb een instrument, een medium nodig of iemand die te inspireren is. Met diens gedachtenwereld moet ik eigenlijk werken. Wat ik doe, is niet die beelden oproepen. Ik projecteer mijn kleurtjes. Ik probeer mijn eigen beelden om te zetten in iets wat dan in zo'n medium op een persoonlijke reactie lijkt. En die gaat hij dan vertalen. Ik zie wel hoe die reageert. Maar ik kan het niet precies verstaan - het klinkt krankzinnig als je dat hoort - maar ik zit door een medium te praten. U hoort mij praten, maar ik versta zelf niet wat ik zeg. Het is gek, maar het is waar.

Ik zie wel welke kleuren, want het zijn weer kleurtjes, er te voorschijn komen als die woorden er zijn. Ik zie hoe u daarop reageert. Zodra er een synchroniteit van kleur is opgetreden, dan weet ik dat ik duidelijk ben geweest. Op het ogenblik, dat ik bij wijze van spreken iets zeg in blauw en ik krijg rood terug en ik denk: zit er wit tussen, dan blijft het in ieder geval Nederlands.

Uit dit alles zal blijken dat geest zijn heel iets anders is dan de meest mensen zich voorstellen.

Als geest voel je je over het algemeen redelijk happy. Dat is ook begrijpelijk. Je bent je eigen wereld. Alles wat je ontvangt, staat precies in de termen van de eigen wereld anders ontvang je het niet eens. Dus je bent redelijk gelukkig. Dan heb je behoefte om te leren. Leren is iets dat kun je niet meer uitdrukken in kennis opnemen. Laat mij het zo zeggen:

Ik heb 5 basistinten groen. Nu ga ik leren. Dan ga ik niet leren wat rood is, want dat kan ik niet. Neen, ik ga leren hoeveel tinten daar nog tussen zitten. Ik leer dus in datgene wat wordt beseft een ruim onderscheid maken. Dat betekent eigenlijk dat, als ik blijvende bij dit beeld, want het is niet helemaal reëel en zeker niet voor mijzelf, in die groene sector zit te leren en daar komt een leraar. Wat zeg ik dan? Daar komt een groentje aan. Want wat ik zie is een soort boom van allerlei tinten groen. Die gaat inwerken op mijn besef en dan ontdek ik: Hé, tussen dit en dat ligt nog iets. Ik ga dan proberen dat aan te voelen. Dat aanvoelen is mijn leren.

Een geest kan natuurlijk wel eens teruggaan naar de wereld. Een enkele keer moet je incarneren. Dat is, zeker als je uit zo'n wereldje komt zoals ik op het ogenblik heb, wel eventjes beperken. Want je moet eerst weer een beetje terug naar een besef dat toch wel wat vorm heeft. Helemaal lukt dat echter niet.

Bij een incarnatie is het eerste dat je krijgt eigenlijk emoties. Die emoties worden dan langzaam maar zeker geassocieerd met indrukken, geluidsindrukken b.v., bepaalde voedingsindrukken (dat is meestal in de prenatale periode). Pas daardoor ontstaat er weer een beperkter en wat concreter wereldbeeld. Dat zijn de dingen die voor een geest werkelijk belangrijk zijn.

Nu denkt u waarschijnlijk: hoe is die vreemde snuiter van daar even ertoe gekomen om over spoken te spreken? Wanneer wij in verschijning treden, dan moeten we daarvoor natuurlijk het een en ander verzinnen. Als je in een lichte wereld zit, dan kom je hoogstens over als een beetje licht of een vage wolk. Maar iemand, die een beetje dicht bij de vormenwereld leeft of die zelfs in een vormengedach-

tenwereld is gaan bestaan, vooral als je in Schemerland, Schaduwland, Duisterland leeft en dat gebeurt nogal eens, dan kun je je die vorm beter voorstellen. Een geest, die dus heel dicht bij de aarde zit of duister is, kan zich veel gemakkelijker een astraalvoertuig opbouwen dat op den duur ook zichtbaar is.

Geesten, die verschijnen op de z.g. 'donkere-kamerséances zijn over het algemeen entiteiten, die wel iets uitbeelden via astraal en misschien gebruikmaken van plasma van mensen, maar daarbij eigenlijk alleen een voorstelling uitdrukken. Als zij zich toevallig laten zien, dan kun je er zeker van zijn dat ze nog niet verder zijn gekomen dan de laagste grenzen van laagZomerland.

Waarom spoken zo schrikwekkend zijn? Dat heb ik mij wel eens afgevraagd. De enkele keren dat ik heb geprobeerd om mijzelf meer visueel te manifesteren, heb ik wel enige verwarring ontdekt. Misschien omdat het kaleidoscopisch effect van de persoonlijkheid eigenlijk niet helemaal past bij de beelden die mensen hebben van entiteiten. Maar als ik probeer gewoon een gedachte uit te drukken, dan wordt die door de mensen wel vertaald in beelden. Ik gebruik heel weinig astrale tussenvormen. Waarom zou ik? Astrale krachten zijn voorstellingen, dus beelden. Maar voorstelling als beeld is wat mij op het ogenblik ontbreekt. Ik heb belevingsbeelden; dat is heel wat anders.

Dan zitten we te kijken en zeggen: Waarom zijn de mensen zo bang, ook als ik mij probeer te vertonen. Dat heb ik verschillende keren ontdekt. Ik geloof, dat de mens ontzettend bang is voor de dingen die hij niet helemaal begrijpt, niet helemaal kent. En dat een groot gedeelte van het schrikwekkende van spookverschijningen en -verschijnselen eigenlijk meer te wijten is aan de reactie van mensen op datgene wat er is of gebeurt dan aan het gebeuren zelf.

Stel u een ogenblik voor dat ik probeer mij aan u te tonen als een doodskop. Ik lijk niet op een gibbon, maar dat is weer de schuld van het medium. Dan is dat mijn associatie met misschien een menselijke rest. Voor u is dat een symbool van de dood. U denkt dus: het is een dreiging. In feite is het meer een manifestatie van een grondvorm, omdat je de rest eigenlijk al vergeten bent. Maar mens geweest zijnde bepaalt de raciale herinneringen, dus ook t.a.v. opbouw, wat je wel kunt gebruiken.

Dan zeggen de mensen: Spoken bedoelen het vaak kwaad. Helemaal niet. Geloofst u één ding: dat vrouwtje, dat regelmatig in uw kamer in een ietwat schimmige schommelstoel zit te breien, is geen spook. Het is een herinneringsbeeld. Als de persoon zich met de plaats verbonden voelt, kan dat herinneringsbeeld voor anderen wel eens kenbaar worden. Dat is dus heel wat anders dan die bekende dingen, u weet wel: Met het hoofd onder de arm dwaalt de jonkvrouw schoon maar arm door het nachtelijke slot. Daar zal iemand eens onthoofd zijn geweest en die zal zich misschien die onthoofding of de laatste tocht bijzonder levendig en paniekerig voor ogen hebben gesteld. En dat is in materialen vastgelegd. Komt er nu toevallig iemand die gevoelig is, dan begint de film te lopen.

Dus de jonkvrouw is er niet en haar afgeslagen hoofd is allang vergaan. Het heeft ook geen kwade bedoelingen. Het is gewoon een automaat. Pas als u van die automaat iets verwacht, dan zal die automaat uw gedachten in het programma mede verwerken. Dus spookverschijnselen variëren aan de hand van de reacties van degene die ze waarneemt.

Wat u ook niet moet vergeten is, dat uw contact met de geest heel vaak niet berust op een werkelijkheid zoals u die denkt. Het contact is bij u in feite een ontstaan van een herinnering. Voorbeeld: Een weduwe heeft op sommige ogenblikken het gevoel dat haar man naast haar in bed ligt. Ook gezien de tijd zou die herinnering al verbleekt moeten zijn. Misschien vindt ze het griezelig, misschien vindt ze het ook wel leuk. Maar eigen-

lijk is het aanwezigheid. Meestal zijn ze in slaap of in halfslaap en op dat ogenblik gevoeliger voor impulsen uit de geest. Ze ontvangen de persoonsimpulsen van de entiteit en vertalen die nu in een lichamelijke herinnering. Het is dus helemaal niet echt. Het is niet iemand die naast u in bed ligt om te kijken of u alleen bent. Het is gewoon een herinnering die u heeft en die opkomt op het moment dat de persoon a.h.w. aan u denkt. Zo moet u het maar zien.

Het kan ook zijn dat er voorwerpen geassocieerd zijn met iemand. Iemand heeft een hele tijd in een bepaalde stoel gezeten. U verhuist en wat zegt later een helderziende: Hé, ik zie die en die persoon (hij beschrijft het precies) in die stoel zitten. Zit die persoon nu in die stoel? Ja, als geest zal je gek zijn. Je zal daar de hele tijd in die stoel zitten. Wat is er nu gebeurt? Een deel van de uitstraling van die persoon is geabsorbeerd door het hout van de stoel. Een metaal stoel doet dat veel minder. Hout doet dat veel beter. Kunststof doet het zelfs praktisch niet. Dat moet ik er nog bij zeggen.

Die persoon ontvangt die trillingen en daaruit ontstaat het beeld. Het is de persoon die het beeld projecteert aan de hand van trillingen die hij onbewust omzet. Dat is natuurlijk ook een goede mededeling voor u. Heeft u nu toevallig zo'n stoel staan, trek u daar niets van aan. U hoeft niet altijd prima gekleed juist in die kamer te zijn omdat die geest op de stoel zit. Loop ook maar eens op sloffen en in nachtgoed.

Ik probeer u duidelijk te maken waar het om gaat. Geesten zijn wezens die anders zijn, anders leven en beleven dan mensen op aarde. De enige mogelijkheid die er is, ligt ergens op het gebied van de grens van het onbewuste en het gevoel. Daar kan een contact worden gelegd. Dat contact moet u dan zelf vorm geven; dat kan die geest nooit doen. De geest kan wel een beeld samenstellen dat u denkt nooit gezien te hebben. Maar zoudt u het kunnen ontleden, dan zoudt u zeggen: Hé, dat is de appelboom uit mijn jeugd en dat zijn de peddels die ik zo mooi vond bij de merentocht. Dat kerkje heb ik dat niet ergens in Frankrijk gezien? Zo is dat samengesteld. Wat ontstaat, is dus altijd een compositie van in u liggen herinneringsbeelden. Het is misschien wel goed om het te weten.

Verder vinden de waarnemingen altijd plaats vanuit een bepaald standpunt. U kunt niet anders waarnemen dan in verband met een ruimtelijk gedefinieerd standpunt. Dat wil zeggen dat u automatisch een standpunt inneemt en daarbij alle dingen elimineert die vanuit dat standpunt niet zichtbaar zouden zijn. Dus u sorteert eigenlijk inkomende signalen tot u iets overhoudt dat voor u redelijk aanvaardbaar is. Dit is een kenteken van vele visioenen.

Ten laatste wil ik er nog bij vertellen: Een geest heeft een eigenaardig leven vanuit een menselijk standpunt, maar het is een leven. De geest keert terug naar de mens en de menselijke vorm, omdat die geest daaruit een verrijking ondergaat.

Ik leef, zoals ik al heb gezegd, in een wereld van kleur. Maar u leert mij wel degelijk zien welke kleuren menselijk belangrijk zijn en welke niet en daardoor beter interpreteren wat de aarde (de menselijkheid in feite) mij zo nu en dan toezendt; dat wil zeggen wat doordringt tot mijn bewustzijn. Ik leer van u. Ik hoop, dat u van mij leert.

Laten wij goed begrijpen, dat die geesten met hun andere wereld, met hun toch weer terugkeren naar de stoffelijke wereld net zo zijn als u. Alleen de uiting en de beleving zijn anders. Daarom lijkt het mij dwaas om over spoken te praten. Daarom lijkt het mij dwaas te zeggen dat er demonische geesten zijn die als gedrochtelijke figuren op ons afkruipen. Dat zijn dingen die u scheidt. Wat u uitdrukt is sympathie of antipathie en die komt in de voorstelling tot uiting. Datgene wat op een gegeven

ogenblik een duivel voor u is, kan als uw stemming is omgeslagen zich evengoed vertonen als een engel.

Ofschoon ik nu ga sluiten, zou ik u toch een raad erbij willen geven: Vertrouw geen engel en geen duivel, want beiden zijn vormen die uit u voortkomen. Maar datgene wat in u een volledige aanvaarding plus voorstelling oproept, is op z'n minst genomen de moeite waard om later nog eens te overdenken. Dat zult u hopelijk met het onderwerp ook doen.

-:-

NIET-DENKEN.

Niet-denken is datgene wat de meeste mensen doen totdat ze zich aan deze kunst gaan wijden; dan denken ze erover na hoe ze niet kunnen denken. En daar ligt nu de grote moeilijkheid in.

Je kunt in een kort ogenblik van niet-denken komen tot een algemeen innerlijk evenwicht. Dat is volkomen waar. Je kunt ongetwijfeld daardoor in jezelf de juiste kracht verzamelen. Dat is eveneens waar. Maar je kunt die toestand niet onbepaald handhaven.

Als je die toestand onbepaald probeert te handhaven, dan denkt een ander erover na hoe hij jou kan nemen, omdat je toch niet denkt. Met andere woorden:

Als u zegt: De innerlijke stilte kan enorm belangrijk zijn voor het herstel van krachten, voor het vinden van innerlijk evenwicht, dan ben ik het met u eens. Op het ogenblik echter dat u zegt: Dit moet de hoofdbasis worden van het gehele leven, dan wijs ik u op de consequenties daarvan. Indien u dit in uw gewone leven probeert door te zetten, dan heeft u geen leven meer. Daarom zou ik de slagzin als volgt willen formuleren:

Als u bent uitgedacht en er komen geen nieuwe gedachten, probeer dan alle denken terzijde te zetten, in een grote innerlijke stilte het onbekende in u te beleven en daaruit gesterkt wakker te worden. Dan zult u waarschijnlijk wel energie genoeg hebben om na te denken over datgene wat gezien de feiten op dit ogenblik het meest noodzakelijk is. Doet u dat, dan scheidt u buiten u iets van de harmonie die u innerlijk hopelijk heeft beleefd.

Als u vannacht een beetje gek droomt, denk er morgen eens over na, of het misschien ook positief geweest zou kunnen zijn. Dan put u daaruit vermoedelijk de moed om na te denken over hetgeen u morgen het best kunt doen.

-:-

GEESTELIJKE DOOP.

Wanneer de leegte en de last der jaren je voortjaagt,
zoek je naar een nieuw bestaan.
De wereld is alreeds vervaagd.
Zonder te weten waarom ga je voort,
zwerfende in een eenzaamheid,
die reeds je bokoort als had zij een stem,
die je nu nog niet kunt horen.
Je ziet een kloof die je scheidt van vroeger bestaan,
verwijdert je van de wereld
al weet je niet hoe of waarom.
Je weet niet waarom je moet gaan,
omringd door onbegrip overal,
je hart en denken stom.
Maar anderen zie je de verten toegaan.
Dan rijst in je een verlangen:
Ik wil met hen samengaan,
want alleen kan ik niet verder meer leven.
Eenzaam vind ik geen kracht meer tot streven,
geen wil tot denken en beleven der werkelijkheid.
Door anderen word je voortgeleid
tot plots de vraag je wordt gesteld:
Wat is het leven, wat ben je zelf?
Dan dooft de tijd en schijnt het lichtend al verweven
tot zijn dat je nu begeleidt.
Je zoekt en vindt.
Je aanvaardt het gezag van een die tot je komt
en je brengt tot vuur en brandt je ziel
zodat wat was als sluier van je valt
en andere wereld voor je staat.
Andere kleuren, andere mensen,
ander land en andere grenzen,
ander besef en nieuw bestaan.
Is het werkelijkheid?
Je weet het niet.
Maar je durft weer verder streven.
Zo vind je in de doop van het licht een waarheid,
een weten dat verder doet gaan, niet
vragend naar plicht, niet achtend de waan.
Zo vind je de kracht die doet kennen het licht,
geeft goddelijke liefde, vernietigt de haat
waar nu de eeuwigheid voor altijd openstaat.

:—:—: